

לומר "ואת כל דמה ישפך". מלמד הכתוב שבאופן זה, שנתן מתנה מכל ארבעת הכוסות, הדם הנותן ככולן יש לו דין שיריים, ולכך הוא נשפך ליסוד.

יכול נאמר שאף אם נתן את כל ארבע מתנות רק מכוס אחד, יהו כולן נשפכין ליסוד? תלמוד לומר "ואת דמו ישפך", ששופך רק חלק מהדם. הא כיצד? הוא, דם הכוס שממנו נתן, נשפך ליסוד. לפי שהוא שירי הדם של המתנות. והן, הדמים שביתר הכוסות,¹⁶ נשפכין לאמה. לפי שהם נדחו מלהינתן על המזבח.¹⁷ הרי שכוס עושה את חבירו דחוי, ובכך נתיישרה הסתירה בין

למעלה, בתחילת פרשת חטאות, העוסק בשעיר נשיא, הוא אומר לגבי שירי הדם מהנתינות, "את דמו ישפך אל יסוד מזבח העולה" [ויקרא ד], ולא אמר לשפוך את "כל" דמו. ואילו הפסוק למטה, בהמשך פרשת חטאות, העוסק בחטאת יחיד, הוא אומר "ואת כל דמה ישפך אל יסוד המזבח". והרי זו לכאורה סתירה בדברי הפסוקים אם יש לשפוך את כל הדם או רק חלק ממנו. ובהכרח ששני פסוקים אלו עוסקים בשני אופנים שונים, כשהאחד בא ללמד מנין לחטאת שקיבל דמה בארבעה כוסות, ונתן מתנה אחת מכוס זה ומתנה אחת מזה וכן מכולם, שדינן שכולן נשפכין ליסוד? תלמוד

שאינן כן בזה שאי אפשר לו לתת מכולם, שהרי נותנים רק ארבע מתנות, לא נדחה הכוס החמישי. והביא ראייה מהגמרא בתמורה [כג א] האומרת לגבי מפריש חטאת ואבדה, והפריש אחרת תחתיה, ואחר כך נמצאה הראשונה, ונטל אחת מהן והקריבה, השניה מתה, כיון שדחאה בידים, ומבואר בזה, שאף במקום שאי אפשר לו להקריב אלא אחת, נחשב דיחוי, והוא הדין בנדון דנן, והטעם, כי מאחר ונטל את זה ולא את האחרת, נחשב דיחוי בידים.

17. הרמב"ם [מעשה הקרבנות, יט יג] כתב לגבי חיוב על זריקת דם בחוץ, שאם קיבל את הדם בכוס אחד, והקדים ונתן ממנו בפנים, ואחר כך נתן ממנו בחוץ פטור, מפני שהדם שנתן בחוץ שיריים הוא. אבל אם קיבל בשני כוסות, בין שנתן שניהם בחוץ, או אחד בחוץ ואחד בפנים, או אחד בפנים ואחד בחוץ, חייב. והשיג עליו הראב"ד, וכתב, שבנתן אחד בפנים ואחד בחוץ, אין לו להתחייב, משום שבין לסובר כוס עושה חבירו שיריים ובין לסובר שעושה דחוי, אין דם הכוס השני ראוי לפנים, ואין להתחייב

שהספק הוא, בדין דיחוי, והיינו, שאמנם מצד מעשה הזריקה, נחשב כל הדם שיריים. אבל מכל מקום כיון שזרק רק מכוס אחד, נעשה חבירו דחוי, ומחמת כן לא חל בו דין שיריים הנשפכים ליסוד.

ובחדושי רבנו חיים הלוי [מעשה הקרבנות יט א ד"ה והנה], נקט בפשיטות שדם הנתקבל בכוס אחד, ונתן ממנו לכוס אחר, חל דין שיריים מכוס אחד על חבירו.

אלא שהעיר המנחת אברהם, מדברי רש"י בסוגייתנו, שביאר את ספק הגמרא כמה שעל ידי שלא נתן מהכוס השני על הקרבנות, נחשב שדחאו בידים, ולכך דחוי הוא, הרי שסובר שבעיקר דין שיריים נחשב זריקה על כל הדם, ורק משום דחיה סברה הגמרא לומר שהוא דחוי.

16. המקדש דוד [לג ב, ד"ה ובחטאת] דן באופן שקיבל את דם החטאת בחמשה כוסות ונתן מארבעה, האם אף בזה נדחה כוס החמישי, והיינו, שיתכן לומר כי רק באופן שקיבל בארבעה כוסות, שהיה לו ליתן מכולם ונתן רק מחלקן, נדחו אותן כוסות שלא נתן מהם, ומה